

vilde være blevet anbragt saa meget, idet man med Statens Overtagelse havde et særligt Formaal, som jeg om et Øjeblik skal omtale, et Formaal, som maaske nok har kostet mere, idet man har taget stærkere og kraftigere paa disse grundlæggende Foranstaltninger, end man ellers vilde have gjort.

Hvis man vil se paa det egentlige Driftsresultat, saaledes som Landmænd Landet over gør deres Regnskab op, og saaledes som det landøkonomiske Driftsbureau gør det op for Landmændene og bl. a. har gjort det op paa Statens Gaarde, skal jeg herom oplyse, da det formentlig kan have nogen Interesse at se, hvordan det stiller sig for de sidste 5 Aar, idet det ogsaa giver et Billede af de Vilkaar, Landbruget, i alt Fald de større Gaarde, har arbejdet under, at i 1921—22 var der et Underskud paa 50 000 Kr., i 1922—23 et Underskud paa 37 000 Kr., men i 1923—24 et Overskud paa 61 000 Kr., i 1924—25 et Overskud paa 62 000 Kr. og saa nu i 1925—26 et Underskud paa 106 000 Kr. Det, der her har Interesse, er at se de mægtige Svingninger, der har været i disse Aar, og navnlig det meget store Underskud i det sidste Regnskabsaar, som ikke blot skyldes de meget vanskelige økonomiske Forhold, men ogsaa, at disse Gaarde som saa mange andre har været udsat for Mund- og Klovesygen, der har medført en stærk Forøgelse af Underskuddet.

Jeg mener derfor ikke, at en Opstilling af Tallene paa den Maade, at man siger, at alle de Penge, som Staten her har anvendt, er Underskud paa Driften, er rigtig. Paa den anden Side er der jo ikke Tvivl om, at en stor Del af de Penge, der er anbragt i Bygningers Opførelse, i Grundforbedring af Ejendommene, i Besætningsforøgelse og Inventarforøgelse, saaledes som Konjunkturerne ligger, er tabt for Staten, som de vilde have været det ogsaa for private Mænd og er det i Tusinder af private Bedrifter; her er Staten, naar den driver en Ejendom, inde under de samme Vilkaar som en privat Bedrift.

Men naar jeg siger, at Spørgsmaalet, som det er forelagt dette Ting, bør undersøges og overvejes, er det navnlig af Hensyn til, at man maa gøre sig klart, hvorfor Staten overhovedet er gaaet ind paa at drive disse Ejendomme. Staten overtog dem jo selv i 1917, og de, der erindrer de Forhandlinger, der blev ført den Gang, vil sikkert vide, at det var ikke, fordi man ønskede at gøre et Eksperiment i Retning af Statsdrift, eller for at Staten nu skulde

vide Landmændene, hvorledes man drev Ejendomme, eller noget i den Retning. Nej, der var et bestemt Formaal, man havde for Øje, og det var det, at man ansaa det for ønskeligt af Hensyn til den landøkonomiske Forsøgsvirksomhed, at Staten her i Nærheden af Hovedstaden, hvor disse Forsøg har deres Centralvirksomhed, havde en Ejendom, paa hvilken der kunde udføres Forsøg, og da navnlig indenfor Husdyrbruget, Forsøg med Kvæg, Svin og Fjerkræ. Men til Gennemførelse af saadanne Forsøg var det jo en Selvfølge, at den Tilstand, hvori Gaardene forefandt i 1917, gjorde dem ganske uegnede. Enhver, der saa Gaardene den Gang og var kendt med dem, vil indrømme, at det var nødvendigt at foretage en gennemgribende Restaurering af dem, ikke blot med Hensyn til Bygningerne — og enhver, der ser dem nu, vil indrømme, at de nu er ganske anderledes indrettet, end de var den Gang —, men ogsaa med Hensyn til Jorden og Besætningerne. Alt dette er nu sket, ikke saaledes, at man kan sige, at man er færdig, for der vil jo altid paa to saa store Ejendomme være et og andet, der skal udføres, men enhver, der vil besøge Ejendommene, hvad for øvrigt Finansudvalget har gjort for nylig, vil sikkert indrømme, at der her i Virkeligheden er sket store Ting, og at nu er Ejendommene i en saadan Orden, at der kan udføres Forsøg paa dem.

Jeg skal i saa Henseende oplyse, at der for Tiden foretages en Række Forsøg vedrørende Husdyrbrug. Der bliver i Øjeblikket udført — disse Forsøg har været udført siden 1920 — en Række Forsøg med Høns, baade Fodringsforsøg og Forsøg vedrørende Arvelighedsspørgsmaal, der jo spiller en meget stor Rolle for Fjerkræ. Siden 1924 har der været anstillet Svineforsøg, idet der er opført en ret stor Svinestald, og den er opført paa en saadan Maade, at Forsøg kan udføres. Det, som der her navnlig tages Sigte paa, er Fodringsforsøg med Svin, hvilket er af meget stor økonomisk Betydning for hele Landbruget. At disse Forsøg har været afbrudt, dels af en Svinesygdoms Opræden, dels af Mund- og Klovesyges Opræden, er en Sag for sig, men i hvert Tilfælde er det nu ogsaa i den Henseende i Orden, saaledes at Forsøgene kan fortsættes.

Saa er der navnlig — og det er maaske det vigtigste i denne Forbindelse — Forsøgene med Kvæg. Naar man skal foretage Forsøg med Køer eller Ungkvæg, skal der jo et meget betydeligt Antal til. Medens Planteavlsvforsøg kan anstilles paa mindre Ejendomme — Statens Forsøgsstationer er jo